

1. juni. 2017

UPA 2017/157

Namminersulerutta sillimaniarnermut illersornissamullu politikki qanoq ittoq kissaatigarput aamma nunarsuarmioqatigiit akornanni nunanik allanik qanoq ittumik suleqateqarnissamut eqqarsaateqartoqarneranik apeqqutaqqat aallaavigalugu oqallisisiassatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Ane Hansen, Inuit Ataqatigiit)

Kalaallit Nunatta nunarsuarmi inissisimanera assigiinngitsutigut soqtiginaateqarpoq, pingaartumik nunat killiit sillimaniarnikkut sakkutooqarnikkullu isumannaallisaanerat eqqarsaatigalugu. Tamanna ilaatigut sorsunnersuup aappaani takussutissanik arlalinnik peqarpoq, Narsarsuaq Kangerlussuarlu miittarfissualiuunneqarput, ilaatigut amerikkamiut timmisartuusa USA-miit europaliarneranni aammali sorsunnerup nillertup 1950-ikkunni annertusiartulernerani, pingaartumik Kangerlussuaq aammalu Pituffik, sillimaniarnikkut pingaarutilimik inissisimapput. Kisianni aamma immaqa arlallit ilisimannisaat tassaavoq Kulussummi mittarfik amerikamiunik sananeqartoq.

Taaneqartut saniatigut ulluinnarni takussaavallaanngittut tusaannginnerusagullu tassaapput, Kalaallit Nunaata sineriaa kaajallallugu sakkutooqarfikut annikinnerit, peqqumaateqarfiiit ilaalu ilanngullugit qimaannarneqarnikulli.

Sorusunneq nillertoq qaangiunnikuuvoq. Siumumiit oqaatigeqqaarusupparput, inooriaaseq kiffaanngissuseqarluni naqisimaneqarani oqalliseqataasinjaaneq nunanut allanut naalakkersuinikkut killilersugaanani angalasinnaaneq illersugassaapput. Inooriaatsit naqisimannittut nunarsuatsinni suli piupput, taamaammat eriagisassaavoq illersugassaallunilu kiffaanngissuseqarluni inooriaaseq tamat oqartussaaqataanerat tunngavilagulu ataqqillugulu inuiaqatigiit aaqqissugaanerat.

Ullumikkut silarsuarmi suli illersornissaq aammalu sillimaniarnissaq pisariaqarpoq, ilaatigullu peqqarniisaarniat eqqarsaatigalugit sukakkiartuinnalissappata mianernarsiartuinnartussaalluni, kisianni aamma imartatta nakkutiginissaa, aammalu ilaatigut nunatta kangiata avannaarsua, Siurius patruljemit nakkutigineqartoq, nunanullu allanut nunamik pineqartumik oqartussaaffeqarnermik takussutissaasoq. Tamannami naammassineqanngippat nunat tamalaat akornanni pisartut takutippaat pissaanerit takornartat nunamik piginnittuulersutut nalunaaruteqartarnerat.

Taamaammat nunarput namminiilivippat suliat ullumikkut Danmarkip isumagisai ilaatigut illersornissamut, annaassiniarnermut aammalu nunatta oqartussaaffeqarnera takornatanut

takutinnissaa nammineerluta isumaginissaa imaluunniit suleqateqarluta isumaginissaa isumannaagasssaavoq.

Siumumiit oqaatigissuarput, nunatta naalakkersuinikkut siunissami qanorluunniit isikkoqaraluarpat NATO-mut ilaasortaanissaq apeqquserneqarsinnaanngitsumik pingaartikkatsigu.

Annaassiniartarnermut tunngatillugu, SAR-imik sillimaniarneq, ilaatigut nunat saniligt, assersuutigalugu Island isumassarsiorfigissallugu pitsaasutut Siumumiit isigaarput. Taamatuttaaq nakkutilliinikkut sakkutooqarnikkullu upalungaarsimanermik aaqqissuussisimaneq Islandimi pitsaasutut isikkulik Siumumiit soqtiginartipparput, ilaatigut NATO aaqtigalugu nunat avannarliit Island nakkutigisarivaat, annertuumik Norge aammalu Danmark susassaqartitaallutik.

Kisianni aamma sakkutooqarneq Islandip annikitsumik ingerlappaa, ilaatigut nunarsuarmioqataanerup aaqqani, NK'p (FN-ip) aaqqani nunarsuarmi ajunaarnersuit allallu sakkutooqarnikkut suleqataaffiit annikikkaluamik peqataaffigisarpai.

Nunarput siunissami aamma taamatut inissinneqarnissaa takorloorneqarsinnaavoq, eqqissinerup aaqqani nunarsuarmi suleqataaneq suli pisariaqaqimmat.

Ilaatigut nunatsinni kiffaanngissuseqarluta inooriaaserput qulaakkeeqqavoq tamakku pissutaaqataallutik. Taamaammat Siumumiit ataaqqivagut eqqissinerup kiffaanngissutsillu aaqqani inuunertik akigalugu illersuisimasut, tassami ilisimavarput oqaluttuarisaanerup ingerlanerani kisermaassilluni imaluunniit naqisimannilluni naalakkersueriaatsit saassussisarmata.

Ullumikkullu qujanartumik nunarput eqqissisimaffiuvoq, kiffaanngissuseqarlunilu inuuffiuvoq, taamannalu eriagisassaasoq Siumumiit naqissusissuarput.

Taamatut Siumumiit oqaaseqarluta oqallisissiamut qujavugut.

Jens-Erik Kirkegaard

Siumut.